

SAĞLIK ALANI SERTİFİKALI EĞİTİM STANDARTLARI

Standart No	SASES-7
Tarih	03.04.2014

HEMŞİRELER İÇİN PERİTON DİYALİZİ

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cad. No: 3 B Blok 3. Kat
Sıhhiye / ANKARA

Bu standart Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği gereğince ilgili sertifikalı eğitim bilim komisyonunca hazırlanmıştır.

İçindekiler Tablosu

1. EĞİTİMİN ADI.....	3
2. EĞİTİMİN AMACI	3
3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI.....	3
4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR.....	3
5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI.....	3
6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ	4
7. EĞİTİMİN MÜFREDATI	4
7.1. Öğrenim Hedefleri.....	4
7.2.1. Teorik Eğitim Konuları	4
7.2.2. Uygulama Eğitimi Konuları	5
7.3. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri	5
7.4. Eğitimin Süresi	6
7.5. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav Usulü, Başarı Ölçütü, Ek Sınav Hakkı vb gibi)	6
8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ.....	6
9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ	6
10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ	7
11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ	7
12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ.....	7
13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI	8

HEMŞİRELER İÇİN PERİTON DİYALİZİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI STANDARTLARI

1. EĞİTİMİN ADI

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programı

2. EĞİTİMİN AMACI

Bu sertifikalı eğitim programının amacı; nefroloji uzmanının istemi doğrultusunda periton diyalizi hastasına etkin ve verimli bakım, eğitim ve rehberlik hizmeti sağlayacak hemşireler yetiştirmektir.

3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI

Bu sertifikalı eğitim programında aşağıdaki mevzuat hukuki dayanak olarak alınmıştır.

1. 04.02.2014 tarihli ve 28903 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği
2. 18.06.2010 tarihli 27615 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Diyaliz Merkezleri Hakkında Yönetmelik

4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR

Diyaliz: Böbrek yetmezliği veya başka sebeplerle insan vücudunda biriken toksik maddelerin ve fazla sıvının vücuttan uzaklaştırılması amacı ile uygulanan diyaliz yöntemlerinin genelidir.

Periton Diyalizi: Periton boşluğu ve periton zarı kullanılarak uygulanan sürekli ayaktan periton diyalizi, aletli periton diyalizi ve bunların kombinasyonlarıdır.

Periton Diyalizi Merkezi: Genel olarak, erişkin ve pediatrik diyaliz hastalarına periton diyalizi yöntemlerinin uygulandığı, Diyaliz Merkezleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre kurulup işletilen günü birlik tedavi kuruluşudur.

5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI

Bu sertifikalı eğitim programı aşağıda maddeler halinde sıralanan usul ve esaslar dahilinde yürütülür.

1. Eğitim başlangıcında eğitim süresince geçerli olan kurallar ve uygulamalar açıklanır.
2. Eğitim programı, teorik ve uygulamalı olarak yürütülür.
3. Eğitim programı Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programının standartlarında 10’uncu maddede nitelikleri belirtilen yerlerde yapılabilir.
4. Katılımcılar, eğitim programı sırasında başka bir alanda/birimde/merkezde veya başka bir işte çalıştırılmazlar.
5. Bir sertifikalı eğitim programında en fazla 5 (beş) hemşire eğitime alınır. 5 (beş) hemşire altında başvuru olması halinde başvuranların tamamı eğitime alınır.
6. Sertifikalı eğitim uygulayıcıları eğitim başvuruları ile eğitime dair diğer iş ve işlemlere ilişkin duyuruları 1 (bir) ay öncesinden ilan ederler.
7. Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programı düzenleyicisi kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri bir eğitim döneminde eğitime alacakları toplam katılımcı sayısının en fazla %20’sini kendi personelinden seçebilirler. Eğitim programına 5 (beş) hemşirenin altında başvuru olması halinde katılımcı sayısı 5’e (beşe) tamamlanacak şekilde kendi kurumlarından seçebilirler.
8. Eğitim başvuruları doğrudan sertifikalı eğitim uygulama yetkisi verilen merkezlere yapılır.
9. Sertifikalı eğitim uygulama yetkisi verilen yerler yılda en az bir eğitim yapmak zorundadır.
10. Sertifikalı eğitim uygulama yetkisi verilen yerler kendilerine hiç başvuru olmaması nedeniyle eğitim düzenleyememeleri halinde durumu Bakanlığın ilgili birimine bildirir.

11. Eğitim programına kesintisiz devam edilmesi zorunludur. Katılımcıların hukuken kabul edilebilir mazeret hallerinde toplam eğitim süresinin 1/6 oranını geçmemek kaydı ile eğitime ara vermeleri halinde, eğitimin bitiminden sonra en geç 1 (bir) ay içerisinde eğitime devam edilmeyen süre kadar eğitim programına eklenerek eğitimleri tamamlatılır. Katılımcı, belirlenen oran üzerinde ve belirlenen süre içerisinde eğitime devam etmemesi halinde hemşireler için periton diyalizi sertifikalı eğitim programı ile ilişkisi kesilir ve başarısız sayılır.
12. Sertifika sınavı eğitim tamamlandıktan sonra en geç 1 (bir) ay içerisinde yapılır. Devamsızlığı olan katılımcıların sertifika sınavları ise eğitimlerini tamamlamalarını takiben en geç 1 (bir) ay içerisinde yapılır.
13. Eğitim dokümanları, ulusal ve uluslararası literatür doğrultusunda güncellenir.
14. Eğitim programında aşağıdaki öğretim ve öğrenme, strateji, yöntem ve teknikler uygulanır:
 - Sözlü anlatım
 - Video ile öğretim
 - Küçük grup çalışmaları
 - Uygulamaları göstererek yaptırma
 - Soru-cevap ile aktif tartışma
 - Simülasyon
 - Klinik uygulama

6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ

Bu sertifikalı eğitim programına kamu veya özel periton diyalizi merkezlerinde çalışan veya çalışacak hemşireler katılabilirler.

7. EĞİTİMİN MÜFREDATI

7.1. Öğrenim Hedefleri

Bu sertifikalı eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcılar; nefroloji uzmanının istemi doğrultusunda;

1. Periton diyalizi öncesinde, sırasında ve sonrasında hastanın rutin takiplerini yapar.
2. Periton diyalizi öncesinde, sırasında ve sonrasında her türlü tıbbî bakımını yapar.
3. Periton diyalizi hastalarına eğitim verir.
4. Periton diyalizi hastalarının takip ve tedavilerine ilişkin tıbbi kayıtları usulüne uygun olarak tutar.
5. Periton diyalizi hastalarının tedavisinin gerektirdiği uygulamaları ve testleri yapar.
6. Hastaların sağlık durumunun gerektirdiği hallerde ve nefroloji uzmanının tespit edeceği kurallar çerçevesinde periton diyalizi hastalarının ev ziyaretlerini yapar.

7.2. Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular

Bu sertifikalı eğitim programının içeriğinde yer alacak konular teorik ve uygulamalı olarak aşağıda belirtilmiştir.

7.2.1. Teorik Eğitim Konuları

- Böbreğin anatomi ve fizyolojisi ile Periton zarının anatomisi ve periton diyalizinin fizyolojisi (1 saat)
- Akut-kronik böbrek yetmezliği, diyaliz endikasyonları (1 saat)
- Periton diyalizi hasta seçim kriterleri (1 saat)
- Periton diyalizi tipleri (1 saat)
- Periton diyalizi kateterleri ve yerleştirme yöntemleri (1 saat)
- Kateter çıkış yeri bakımı (1 saat)

Periton diyalizi bağlantı sistemleri (1 saat)
Periton diyaliz solüsyonları (1 saat)
Periton diyalizinin reçetelendirilmesi (1 saat)
Periton zarının geçirgenliğinin belirlenmesi (1 saat)
Periton diyalizi yeterliliği ve rezidüel renal fonksiyon (1 saat)
Periton diyalizinin enfeksiyöz komplikasyonları (2 saat)
Periton diyalizinin mekanik komplikasyonları (1 saat)
Periton diyalizinin metabolik komplikasyonları (1 saat)
Periton diyalizinde volüm dengesi (1 saat)
Periton diyalizi hastalarında beslenme ve malnutrisyon (1 saat)
Periton diyalizi hastalarında anemi ve tedavisi (1 saat)
Periton diyalizi hastalarında mineral metabolizması bozuklukları ve tedavisi (1 saat)
Periton diyalizi hastalarında kardiyovasküler sorunlar (1 saat)
Diyabetik periton diyalizi hastalarının takibi (1 saat)
Geriatrik ve pediatrik periton diyalizi hastalarına yaklaşım (1 saat)
Hastaların transplantasyona hazırlanması (1 saat)
Diyaliz mevzuatı ve periton diyalizi hastalarında yapılması gereken tetkikler (1 saat)
Diyaliz hastasına yaklaşım, hasta bilgilendirme ve eğitim (1 saat)
Diyaliz Bilgi Yönetim Sisteminin kullanımı ve kayıt süreçleri (1 saat)
Teorik eğitim toplam 26 saattir.

7.2.2. Uygulama Eğitimi Konuları

Uygulama eğitimleri aşağıda belirtilen uygulama becerilerin geliştirilmesi doğrultusunda yapılacaktır.

Uygulamalı hasta eğitimi (eğitim süresince)
Periton diyalizi solüsyonlarının ve bağlantı setlerinin tanıtılması
Otomatik periton diyaliz makinesinin tanıtımı
Uygulamalı periton diyalizi solüsyonu değişimi (eğitim süresince)
Periton diyaliz kateteri yerleştirme işleminin izlenmesi (en az 1 kez)
Periton diyaliz kateter çıkış yeri bakımı (eğitim süresince)
Hastanın tedavisinin planlanması (eğitim süresince)
Periton diyalizi hastasının nütrisyon durumunun değerlendirilmesi (eğitim süresince)
Periton diyalizi hastasında enfeksiyon kontrol önlemleri (eğitim süresince)
Periton diyalizi yeterliliğinin klinik ve laboratuvar değerlendirilmesi (eğitim süresince)
Peritoneal eşitlenme testinin (PET) yapılması ve yorumlanması (eğitim süresince)
Hasta kayıtlarının tutulması ve arşivlenmesi (eğitim süresince)
Periton diyalizinde testlerin hesaplanmasında kullanılan bilgisayar programlarının öğrenilmesi (eğitim süresince)

Toplam eğitim süresinin teorik eğitim dışındaki kalan süresi uygulama eğitimidir.

7.3. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri

Bu sertifikalı eğitimde kullanılacak materyal ve malzemeler aşağıda belirtilmiştir:

1. Eğitimin içeriğinde yer alan konuları içeren yazılı eğitim materyalleri (kitaplar, slaytlar, eğitim rehberleri, bilimsel dergiler vb gibi),
2. Görsel/işitsel eğitim materyalleri (kompakt diskler, video filmler, resimler vb gibi.)
3. Uygulamalı dersler için maket/ model ve ilgili malzemeler,
4. Uygulamalı dersler için periton diyalizi merkezinde kullanılan ekipmanlar
5. İlgili mevzuatına göre bir periton diyalizi merkezinde bulunması gereken tüm araç gereçler eğitim materyali olarak kullanılacaktır.

7.4. Eğitimin Süresi

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programının süresi sınav süreci hariç toplam 3 (üç) aydır (60 iş günü, 480 saattir). Eğitimin 26 saati teorik, 454 saati uygulama eğitimidir.

7.5. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav Usulü, Başarı Ölçütü, Ek Sınav Hakkı vb gibi)

Bu sertifikalı eğitim programının değerlendirilmesi aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılacaktır.

1. Eğitim programını tamamlamayan katılımcılar sınava alınmaz.
2. Eğitim programı sonunda sertifikalandırma için yazılı ve sözlü sınav yapılır.
3. Eğitim programının değerlendirilmesi ile ilgili iş ve işlemler sertifikalı eğitim uygulama yetkisi verilen yerlerde oluşturulacak sınav komisyonu tarafından yapılır. Sınav komisyonu program sorumlusu, iki nefroloji uzmanı ve periton diyalizi hemşireliği sertifikası olan hemşireden oluşur. Sertifikalı eğitim uygulama yetkisi verilen yerde yeterli nefroloji uzmanı bulunmaması halinde başka bir sertifikalı eğitim uygulayıcısı olan yerden nefroloji uzmanı komisyona dahil edilir.
4. Yazılı ve sözlü sınav program sorumlusunun başkanlığında sınav komisyonu tarafından eğitimin içeriğinde yer alan konular doğrultusunda yapılır.
5. Katılımcıların hem teorik sınavdan hem de sözlü sınavından ayrı ayrı başarılı olması gerekir.
6. Yazılı ve sözlü sınavlardan ayrı ayrı 100 (yüz) üzerinden 60 (altmış) ve üzeri puan alan katılımcılar başarılı sayılır. Her iki sınavdan da 60 (altmış) ve üzeri puan alan katılımcıların sertifikalandırma için başarı notu yazılı ve sözlü sınavdan aldığı puanların ortalaması alınarak belirlenir.
7. 60'ın (altmış) altında puan alan katılımcılara hem yazılı hem sözlü sınav için 1'er (bir) sınav hakkı daha verilir. Katılımcılara ilave olarak verilmiş bu sınavlar ilk sınavlardan sonra bir ay içerisinde yapılır. Bu sınavlarda da başarısız olan katılımcıların Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programına tekrar başvurması gerekir.
8. Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programı sonunda sertifikalandırma için yapılan yazılı ve sözlü notlarına yazılı olarak itiraz eden katılımcıların itirazları sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından en geç 5 (beş) gün içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.
9. Başarılı olan katılımcılara sertifika düzenlenir. Sertifika Sağlık Bakanlığınca tescil edilir.

8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programının program sorumlusu periton diyalizi ünitelerinde görev yapan periton diyalizi hemşireliği sertifikasına sahip periton diyalizi hemşiresidir.

Program sorumlusunun "Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programı" süresince programı yürüten kurumda tam zamanlı görev yapması zorunludur.

9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programında aşağıdaki şartlara haiz olan kişiler eğitici olarak görevlendirilir.

Teorik Eğitim Eğitimcileri

1. Nefroloji uzmanları,
2. Periton diyalizi hemşireliği sertifikası olan hemşireler
3. İç hastalıkları uzmanları
4. Diyetisyenler
5. Eğitimin içeriğinde yer alan konulardan ilgili alanlarda uzman diğer meslek mensupları

Uygulama Eğitimlerine katkıda bulunanlar;

1. Nefroloji uzmanları,
2. Hemodiyaliz Sertifikalı uzman ve pratisyen hekimler
3. Hemodiyaliz Sertifikalı Hekim
4. Periton diyalizi hemşireliği sertifikası olan hemşireler

10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programının (teorik ve uygulama eğitimi için) yapılacağı yerin nitelikleri ve gerekli donanım özellikleri:

1. Eğitim verilecek yerin nefroloji yan dal uzmanlık eğitimi veriyor olması.
2. İzlemede olan en az 30 periton diyalizi hastası olması.
3. En az bir yıldır periton diyalizi uygulaması yapıyor olması.
4. En az 10 kişilik uygun ortam ve masa düzeni oluşturulabilecek eğitim salonu olması.
5. Eğitimin uygun teknoloji ile yapılmasına olanak sağlayacak gerekli bilgisayar, gör-ışit araçları, uygulama maketleri, yazı tahtası, eğitim hedeflerinin, konu ve içeriklerinin/sunumların katılımcılara verilmesini sağlayabilecek baskı/printer, fotokopi, kağıt destek sistemleri, tercihen eğitim salonunda on-line görsel animasyonların/eğitim materyallerinin kullanılabilmesi için internet bağlantısı vb. olmalıdır.
6. Katılımcı sayısına göre uygun ve yeterli masa-sandalye bulunmalıdır.

11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikasının geçerlilik süresi 7 (yedi) yıldır.

12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ

1. Sertifikanın geçerlilik süresi sonunda sertifikalı eğitim programı uygulayıcıları tarafından sertifika yenileme sınavı yapılır.
2. Sertifikalı eğitim programı uygulayıcıları tarafından yılda 4 (dört) kez resertifika sınavı yapılır. Bu sınavlar eğitim dönemleri sonunda yapılan sertifika sınavlarıyla birleştirilerek de yapılabilir.
3. Sertifika sahipleri sertifikalarının geçerlilik süresinin bitiminden 3 (üç) ay önceden başlayarak 3 (üç) ay sonrasına kadar olan 6 (ay) aylık dönemde resertifika sınavına başvurmak ve girmek zorundadır. Belirlenen resertifika süreci tamamlanuncaya kadar sertifika sahiplerinin sertifikalarının geçerliliği devam eder.
4. Yenileme sınavı Bakanlık ilgili biriminin sorumluluğunda sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından eğitim programının içeriğinde yer alan konular ve alandaki güncel gelişmeler doğrultusunda çoktan seçmeli olarak hazırlanan sorulardan yazılı sınav olarak yapılır.
5. Sınavda 100 (yüz) üzerinden 60 (altmış) ve üzeri puan alanların sertifikalarının geçerlilik süresi 7 (yedi) yıl daha uzatılır. Altmış (60) puanın altında puan alan sertifikalı eğitim programı uygulayıcıları tarafından yapılacak ilk resertifika sınavında 1 (bir) kez daha sınava girme hakkı tanınır. Bu sınav hakkını kullanıncaya kadar sertifika sahiplerinin sertifikalarının geçerliliği devam eder. Bu sınavda da başarısız olan sertifika sahiplerinin hemşireler için periton diyalizi sertifikalı eğitim programına tekrar başvurması gerekir.
6. Sertifikalı eğitim uygulama yetkisini kaybetmiş yerlerce daha önce yapılan eğitimlerin resertifika sınavları Bakanlığın ilgili birimince aynı niteliklere haiz başka bir merkezde yapılması sağlanacaktır.
7. Yasal mazereti nedeniyle resertifika sınavına girmeyen sertifika sahiplerine, mazeretlerini belgelendirmeleri halinde 1 (bir) sınav hakkı daha verilir.
8. Yasal mazereti haricinde belirtilen sürede resertifika sınavına girmeyen sertifika sahiplerinin sertifikaları iptal edilir.

9. Gerek sertifika yenileme sınavında gerekse başarısız olan katılımcılara verilen ikinci yenileme sınavı notlarına yazılı olarak itiraz eden sertifika sahiplerinin itirazları sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından en geç 5 (beş) gün içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.
10. Bu standartlar yürürlüğe girmeden önce yapılan Periton Diyalizi Hemşireliği Sertifika Programı (Hemşireler İçin Periton Diyalizi Sertifikalı Eğitim Programının Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği yürürlüğe girmeden önceki adıdır) sonucunda verilen Periton Diyalizi Hemşireliği Sertifikaları üzerlerinde belirtilen süre sonunda bu standartlarda belirtilen usul ve esaslara göre yenilenecektir.

13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI

Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda Bakanlıkça hazırlanan denklik başvuru formu kullanılarak denklik talebinde bulunulur.

Bu formda belirtilen tüm belgelerin sunulması zorunludur.

Bu formda belirlenen her bir başlığın altı ayrıntıları ile birlikte doldurulacak, eğitimin verildiği kurum/kuruluşça onaylanmış ve aşağıda belirtilen belgelerin aslı, eğitim yurt dışında alınmış ise ayrıca belgelerin yeminli mütercim tarafından Türkçeye çevirisi formun ekinde dosya halinde sunulacaktır.

Başvuru Formu Ekinde Yer Alacak Belgeler

1. Sertifikanın aslı
2. En son bitirmiş olduğu okul/yüksekokul (hemşirelik) diplomasının aslı ve fotokopisi
3. Varsa Lisansüstü eğitimi bitirme belgesi aslı ve fotokopisi
4. T.C Nüfus Cüzdanı/ Yabancı Uruklu Kimlik Kartı aslı ve fotokopisi
1. Başvuru Formunun 4'üncü maddesinde yer alan Eğitim Müfredatı ile ilgili tüm bilgi ve belgeler (Eğitimin alındığı, belgenin düzenlendiği dil ve Türkçe ile)
2. Başvuru Formunun 3'üncü maddesinde yer alan ve eğitimin alındığı Kurum/Kuruluş/Özel Hukuk Tüzel Kişisi/Gerçek Kişisinin Eğitim alınan Ülkenin resmi sağlık otoritesi ve o ülkedeki Türkiye misyon şefliğinden eğitim veren kurumun yetkili olduğunun belgelenmesi istenecektir. Üniversite hastaneleri ve resmi enstitülerden bu belge istenmeyecektir.
3. İlgili alanın standartlarında komisyonca belirlenen ve isten diğer tüm belgeler (Varsa)

Denklik İşlemlerinin Nasıl Yapılacağı

1. Sertifika denkliği için müracaat edenlerin başvuru dosyaları Bakanlık ilgili birimince Hekimler İçin Sertifikalı Eğitim Programı Standartları doğrultusunda incelenir.
2. Dosyaları uygun ve yeterli bulunan başvuru sahiplerine sertifika denklik belgesi düzenlenir.
3. Sertifika Denklik Belgesi Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilir.